

Kemikalieinspektionens årsredovisning 2013

Riksrevisionen har granskat Kemikalieinspektionens (KemI) årsredovisning, inklusive komplettering, daterad 2013-02-19. Syftet har varit att bedöma om årsredovisningen är rättvisande.

Efter att ha granskat årsredovisningen och lämnat revisionsberättelsen vill Riksrevisionen fästa generaldirektörens uppmärksamhet på nedanstående.

Riksrevisionen önskar information senast 2014-06-09 med anledning av iakttagelserna i rapporten.

Sammanfattning

Riksrevisionen bedömer att KemI behöver utveckla och förbättra myndighetens interna kontroll och redovisning inom ett par viktiga områden.

Det ena området avser den avgiftsfinansierade verksamheten SERP. När det gäller SERP har Riksrevisionen under årets granskning funnit några brister som KemI har kunnat rätta till innan årsredovisningen lämnades till regeringen, vilket är bra. Fortfarande behöver dock de redovisade fordringarna och skulderna avseende SERP kvalitetssäkras, för att säkerställa att avgifterna för utvärdering av ämnen tas ut med rätt belopp för rätt ämnen av rätt motparter.

Det andra området gäller KemI:s interna prissättning. Under en följd av år har stora så kallade kalkyldifferenser uppstått i internprissättningen. Detta leder till problem vid redovisningen av kostnader i resultatredovisningen och kan leda till att de kostnader som redovisas inte ger en rättvisande bild av verksamhetens verkliga kostnader per process eller prestation. Det kan även leda till en felaktig avräkning av kostnader mot olika finansieringskällor i den externa redovisningen.

Härutöver behöver myndigheten förbättra rutinerna för kvalitetssäkring av årsredovisningen som dokument. KemI behöver säkerställa att alla obligatoriska delar av årsredovisningen finns med i dokumentet samt att den information som lämnas håller tillräcklig kvalitet.

Internkontrollen avseende SERP bör förbättras

SERP är förkortningen för det svenska rapportörprogrammet för utvärdering av aktiva ämnen i växtskyddsmedel och biocidprodukter inom EU. KemI ska pröva verksamma ämnen i växtskyddsmedel¹ och biocidprodukter². För sådan prövning ska en ansökningsavgift³ betalas. KemI får disponera⁴ dessa avgifter. Enligt regleringsbrevet får KemI även använda sitt förvaltningsanslag (20 01 006 001: *Kemikalieinspektionen*) för att täcka eventuella underskott i prövningsverksamheten inom SERP. Enligt årsredovisningen för 2013 redovisar KemI ett ackumulerat underskott avseende SERP på ca 14,9 mnkr, vilket under åren har finansierats med anslagsmedel.

Riksrevisionen har funnit att KemI:s interna kontroll avseende den avgiftsbelagda verksamheten SERP har brister. Granskningen visar bl.a. att KemI tidigare har netto redovisat fordringar (övriga upplupna intäkter) och skulder (förskott från uppdragsgivare och kunder) avseende sådana ansökningsavgifter. Efter Riksrevisionens påpekande har KemI korrigerat detta så att bruttoredovisning nu tillämpas, vilket framgår av noterna 20 och 28 i årsredovisningen. Riksrevisionen anser att detta är en förbättring jämfört med tidigare år. Ändringen överensstämmer med god redovisningssed.

KemI anlidade under åren 2012 och 2013 en konsult för att reda ut redovisningen av den avgiftsbelagda verksamheten SERP. Det har tidigare funnits kvarvarande felaktigheter i redovisningen som uppstod på grund av bokföringsfel i samband med ändring av finansieringsprinciper för SERP under år 2009. Detta fel har rättats genom beslut om indragning av medel (4,2 mnkr) under år 2013.

Riksrevisionens granskning indikerar dock att det kvarstår brister avseende den interna kontrollen i SERP-redovisningen, eftersom det finns oklarheter om de redovisade fordringarna och skulderna per ämne och motpart är korrekta eller inte. Det finns därför en risk att fordringarna (9 548 tkr) inte har redovisats enligt lägsta värdets princip. Vi bedömer även att det är osäkert om erhållna förskott (14 637 tkr) har värderats till nominellt värde. KemI beskriver också i tilläggsupplysningarna på s. 80 i årsredovisningen att ingen värdering har skett, varför beloppen är osäkra, men ingen förklaring till varför det föreligger osäkerheter lämnas i årsredovisningen. På grund av osäkerheten i redovisningen uppger KemI också att inga upparbetade kostnader avseende ansökningar under år 2013 har fakturerats de sökande.

¹ Förordning (EG) nr 1107/2009

² Förordning (EU) nr 528/2012

³ 6-7 kap. förordning (2013:63) om bekämpningsmedelsavgifter

⁴ Regeringsbeslut I:23, dnr: M2012/3408/S (delvis), daterat 2012-12-20

DNR: 32-2013-0512

KEMIKALIEINSPEKTIONEN

BESLUT: 2014-05-05

172 13 SUNDBYBERG

Rekommendation

Riksrevisionen rekommenderar att KemI snarast utreder redovisningen av SERP-avgifter i syfte att korrekta avgifter ska tas ut av de sökande samt att nuvarande redovisade fordringar och skulder ska redovisas till korrekta värden.

Kalkyldifferenser avseende priser bör åtgärdas

KemI tillämpar tidredovisning för all personal. Redovisningen sker på en eller flera verksamhetskoder. Verksamhetskoderna är kopplade till verksamhetsprocess och till finansiär (anslag, bidrag, avgift etc.). Även kopplingen till prestation i resultatredovisningen erhålls med hjälp av tidrapporteringen. Tidredovisningen utgör därmed en av de grundläggande förutsättningarna för att prissättningen i den avgiftsfinansierade verksamheten och fördelningen av kostnaderna i resultatredovisningen ska ske på ett tillfredställande sätt.

Den andra förutsättningen är de timpriser som används vid beräkning av kostnaderna. KemI använder sex olika timpriser, beroende på vilken lönekategori personalen tillhör. I timpriset ingår en faktor för lokalkostnader samt indirekta kostnader (så kallade overheadkostnader).

Detta innebär att tillförlitligheten i tidredovisningen och kvaliteten i beräkningen av tillämpade timpriser är avgörande för vilka kostnader som redovisas på verksamhetsprocess och prestation i resultatredovisningen samt för de belopp som avräknas de olika finansieringskällorna.

KemI:s verksamhetskostnader uppgick år 2013 till ca 219 mnkr. Av dessa har bara ca 90 % fördelats på verksamhetsprocesser via tidrapporteringen. De resterande ca 21 mnkr utgörs av overheadkostnader som inte ingår i det beräknade timpriset samt av kalkyldifferenser, d.v.s. differenser mellan beräknade och verkliga timkostnader. (Med beräknade timkostnader avses de vid årets början preliminärt beräknade timkostnaderna som ligger till grund för prissättningen och den löpande redovisningen under året. Med verkliga timkostnader avses de faktiska kostnader som beräknas vid årets slut.) Även tidigare år har det förelegat sådana kalkyldifferenser.

För att uppnå en restlös fördelning av myndighetens samtliga kostnader på verksamhetsprocesser, enligt kraven i 3 kap 2 § förordning (2000:606) om myndigheters bokföring, har KemI fördelat ut de resterande ca 21 mnkr schablonmässigt på de olika verksamhetsprocesserna. Fördelningen har således skett restlöst, men det finns en viss osäkerhet i de redovisade kostnaderna per process som en följd av schablonmässigheten i fördelningen.

Även kostnaden per prestation hämtas i huvudsak från redovisningen, d.v.s. uppgifter som baseras på redovisad tid och beräknade timpriser. Detta innebär att det även avseende redovisade kostnader för prestationer måste beaktas att det förelåg en differens av ofördelade kostnader på totalt ca 21 mnkr. I årsredovisningen för år 2013 valde KemI därför att räkna upp de kostnader som kunde hämtas direkt ur redovisningen med en schablonmässig procentsats. Fördelningen beskrivs kortfattat i avsnittet *Läsanvisning* på s. 9 i årsredovisningen.

Riksrevisionen bedömer att det är brister i KemI:s kalkylering och internredovisning, som leder till de relativt sett stora kalkyldifferenser som KemI har haft år 2013 och tidigare år. Förutom att det finns risk för felaktigt redovisade kostnader per verksamhetsprocess och per prestation i resultatredovisningen, får detta även som effekt att avräkningen mot de olika finansieringskällorna inte blir korrekt. Detta beror på att de beräknade timpriserna är för lågt satta i förhållande till det verkliga utfallet, vilket leder till att samtliga kostnader inte kan fördelas i redovisningen direkt på basis av tidredovisningen. Dessutom har kalkyldifferenserna en direkt påverkan på resultatet i KemI:s avgiftsfinansierade verksamhet, t.ex. SERP. Om timpriserna är för låga, kommer inte samtliga kostnader i verksamheten att täckas med avgifter.

Rekommendation

Riksrevisionen rekommenderar KemI att analysera orsakerna till de återkommande kalkyldifferenserna och att åtgärda dessa. Detta är viktigt för att få en korrekt kostnadsredovisning i resultatredovisningen på verksamhetsprocesser och prestationer. Det är också viktigt för att de olika finansieringskällorna ska avräknas med korrekta belopp samt för att prissättningen i KemI:s avgiftsfinansierade verksamhet ska förbättras.

Kvalitetssäkringen av årsredovisningen bör förbättras

KemI har gjort flera ändringar av årsredovisningen efter att den lämnades till regeringen den 24 februari 2014. Först lämnades den 25 februari en s.k. komplettering av årsredovisningen. Kompletteringen avsåg GD:s undertecknande, ny förteckning över rådsledamöter samt ny innehållsförteckning. Efter Riksrevisionens granskning inkom KemI även den 28 mars till regeringen med ett ”rättelseblad” som avsåg två tabeller i resultatredovisningen.

Riksrevisionen bedömer därför att KemI:s rutiner för kvalitetssäkring av årsredovisningen har brutit.

DNR: 32-2013-0512

KEMIKALIEINSPEKTIONEN

BESLUT: 2014-05-05

172 13 SUNDBYBERG

Rekommendation

Riksrevisionen rekommenderar KemI att förbättra sina rutiner för kvalitetssäkring av årsredovisningen.

Ansvarig revisor Marie Örtengren har beslutat i detta ärende. Uppdragsledare Anne-Marie Hugmark har varit föredragande

Marie Örtengren

Anne-Marie Hugmark

Kopia för kännedom:

*Regeringen**Miljödepartementet**Finansdepartementet, budgetavdelningen*